

Облещенко С.Д.

студент факультету Агротехнології та екології

Розова Л.В.

к.с-г.н., ст. науковий співробітник

кафедри плодовоовочівництва виноградарства та біохімії

Таврійський державний агротехнологічний

університет імені Дмитра Моторного

м. Мелітополь, Україна

СЕЗОННА ДИНАМІКА ЛЬОТУ ЯБЛУНЕВОЇ ПЛОДОЖЕРКИ (*LASPEYRESIAPOMONELLAL.*) У НАСАДЖЕННЯХ

Плодові насадження в Україні займають значну площу, спектр культур яких залежить від кліматичних умов та місцевих агрокультурних традицій. У насадженнях формуються специфічні, певною мірою стабільні агроценози з відносно постійним комплексом живих організмів [1].

Першочергова діяльність захисту рослин має бути направлена на запобігання масовому розвитку шкідливих організмів, регулювання їх чисельності до економічно невідчутного рівня (ЕПШ) на основі фітосанітарного моніторингу [2-3].

Динаміку розвитку та чисельності яблуневої плодожерки проводили у насадженнях яблуні 2005-2006 років садіння на підщепі М 9.

Насадження яблуні сорту Ренет Симиренка розташовані на НВД «Наукова» МДСС імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН. Грунт дослідної ділянки – чорнозем південний важкосуглинковий, схема садіння – 4 x 1 м. Сад зрошуваний (краплинне зрошення). Система утримання ґрунту – чорний пар.

Визначення динаміки льоту яблуневої плодожерки здійснювалося за допомогою феромонних пасток типу Атракон-А, з клеєм Пестифікс та синтетичним феромоном [4].

Встановлено, що у вегетаційній період початок вильоту метеликів яблуневої плодожерки перезимувалої генерації розпочався у фазу цвітіння – 26.04, при середньодобовій температурі повітря $17,6^{\circ}\text{C}$. Сума ефективних температур повітря вище 10°C на цю дату становила $66,7^{\circ}\text{C}$, що не співпадає з даними, наведеними різними авторами у літературних джерелах ($90-110^{\circ}\text{C}$). Протягом третьої декади квітня та першої декади травня спостерігався незначний літ імаго шкідника від 1 до 3 екз./пастку. Починаючи з другої декади травня відмічено поступове збільшення середньодобових температур повітря від $16,8^{\circ}$ до $23,4^{\circ}\text{C}$. Відповідно зростала й кількість відловлених феромонними пастками особин яблуневої плодожерки – 6,0 - 10,0 екз./пастку, що перевищувало економічний поріг шкідливості в 1,2-2,0 разів (для першого покоління – п'ять метеликів за п'ять днів обліку).

В зв'язку з тим, що температура повітря у вечірні години на цей період вже перевищувала позначку $15,0^{\circ}\text{C}$, зафіксовано початок відкладання яєць фітофагом 07.05, при цьому біологічно ефективне тепло досягло $187,3^{\circ}\text{C}$.

Перехід гусениць фітофага першого покоління у ловильні пояси зареєстровано при сумі ефективних температур вище 10°C на рівні до $496,4^{\circ}\text{C}$. У третій половині червня спостерігалася тенденція до зменшення льоту популяції плодожерки у насадженнях яблуні до 5,0 екз./пастку. Можливо, на зменшення чисельності відловлених самців вплинули несприятливі абіотичні фактори, а саме зниження температури протягом доби (мінімально до $10,9^{\circ}\text{C}$) та значне випадання опадів (79,7 мм), що перевищило багаторічну норму в 1,5 раза.

Виліт метеликів шкідника другої генерації та відкладання плодожеркою яєць розпочалося з 18.06 по 23.06. Сума ефективних температур повітря на цей період дорівнювала $635,5^{\circ}\text{C}$.

Встановлено, що накопичення позитивних температур ($842,5^{\circ}\text{C}$) призвело до того, що 02.07 зареєстровано початок відродження гусениць другої генерації шкідника.

Слід відмітити, що рівень льоту плодожерки другого покоління був набагато вищим за порогове значення та рівня льоту першого покоління. Кількість реєстрованих особин фітофага перевищувала економічний поріг шкідливості в 1,7 – 3,7 разів.

Взагалі, розвиток яблуневої плодожерки другої генерації продовжувався на протязі 61 дня. Цьому сприяла суха, жарка, без опадів погода у липні та першої декади серпня.

Результати обліків свідчать, що початок вильоту третьої генерації шкідника і відродження гусениць розпочався 17.08, при цьому рівень льоту метеликів все ще перевищував економічний поріг шкідливості у 3,0. Біологічно ефективне тепло вище 10⁰С у цей період становило 1554,2⁰С.

Слід зазначити, що тільки на початку вересня чисельність імаго яблуневої плодожерки зменшилася до 9,0 екз./пастку. Але розвиток фітофага продовжувався і відродження гусениць відбулося у третій декаді вересня (23.08), за суми ефективних температур вище 10⁰С на рівні 1641,0⁰С.

Таким чином, протягом досліджуваного року зафіксовано три повних покоління шкідника і сезонна динаміка льоту тривала 176 днів. Основними погодно-кліматичними умовами, які забезпечували високу щільність популяції яблуневої плодожерки, були середньодобові температури на рівні 23,5-26,5⁰С та випадання невеликої кількості опадів.

Література

1. Дмитренко Н.М. Захист яблуні / Н.М. Дмитренко // Карантин і захист рослин. – 2013. – № 11. – С. 13-16.
2. Стратегія і тактика захисту рослин. т.1; під ред. В.П.Федоренко. Київ: Альфа-стевія, 2012. С.11-38.
3. Кулешов А.В., Білик М.О., Довгань С.В. Фітосанітарний моніторинг і прогноз. Харків: Еспада, 2011. 608 с.
4. Рекомендации по учету численности вредителей яблони, прогнозу необходимости борьбы с ними / И.З. Лившиц, Н.И. Петрушова. – М.: Колос, 1979. – 62 с.